

**له دیداریکدا سه بارهت به ماف و خه باتی ژنانی کوردستان
به ریز مه سعود بارزانی: "ئافره تی کورد موقه ده سه ."**

بۆ نه وهی کۆمه لگه ی کورد پێ به پێی گۆرانکارییه به له زو تیزرۆکانی پرۆسه ی
گلوبالیزم ره وتیکی ناسایی به ره و پیشه وه بگری و پرویه کی شارستانیانه ی شایان به
شانازیپپوه کردنی هه بیته، گرنگه له م بارودۆخه بۆه لکه وتووه ی ئیستای سوود
وه ربگریته و دیموکراسی وه ک پرئسیپ وه ربگری و فیرببێ و بیچه سپینیت.

بارودۆخی رۆژه لاتی ناوه راست به هوی حکومه ته تۆتالیتاره کانیه وه به گشتی و،
نه و ولاتانه ی کوردستانیان به سه ردا دابه ش کراوه به تایبه تی و، عیراق له سایه ی
رژیمی دیکتاتۆری پیشوودا به تایبه تیت، گیرۆده ی ژیانیکی سه خت و بیهیوا، داخراو و

خنکاو کرابوون و تاکه کان به زهبری زۆری دهسه لاته کان یان تویندرابوونه وه، یان خودی خویان و که سایه تی خویانیان لی زهوتکرابوو. ئیمه ی کورد پاده ی گیرۆده بوونمان به هوی بندهستبوونمانه وه هیشتا نه هه موو که لانی دی ناوچه که زیده تریش بوو.

بالادهستبوونی سیستمی نادادپه روه رانه ی باوکسالاری و پهیره ویکردنی رینسا و رینوما ییه کانی نه و سیستمه مروّفه سیننه، تاکي نه و کۆمه نگایه نه نه سروشتی مروّفانه ی خوی بیبهری دهکات و مروّف دهکاته کلێشه یه کی بیئاوه رۆک. نه سایه ی سیستمه میکی وادا مروّفه کان دابه شی دوو گروپی سه ره کی ده بن، کۆیله و خاوه نکۆیله. ئافره تان به تایبه تی نه تیروانینی باو و سه پاوی کلتووری باوکسالاریدا کۆیله و کالان.

هه زاره ی نوێ، نه زۆر پوه وه بو رۆژه لاتی ناوه راست به گشتی و بو دهقه ره که ی ئیمه به تایبه تی، گۆرانکاری زۆر و خیرای گرته خوی. ویرای هه موو که موکورییه کانی نه م قوناغه، دهکری وه ک پیناژویه کی ناوازه بو دهستپیکردن به پرۆسه کانی دیموکراتیزه کردن و به مه ده نیکردنی کۆمه نگه کانی نه م دهقه ره شیواو بیت. نه م دوو پرۆسه یه ش نه وده م ده توانی کارا و که مخه وش بیت، که ژنان چون پیاوان کاریگه ربن و، لاوان زیاتر نه پیران کارا و کاربه دهست بن.

دیموکراتیزه کردن و به مه ده نیکردنی کۆمه نگه ی کورد ته نها نه و دۆخه دا ئاسایی و به رپه ویکتی دروستتدا ده پروات که ئافره تانیش به شداری ته واوی نه و پرۆسانه بن و پله ی هه ستردن به به رپر سیاری تیان بلند بیت. بو نه و مه به سته ش پیویسته جگه نه وه ی خویان خوازیاری مافه کانی خویان بن، هاوکاری بکرین و ده رفه تیان نه به رده مدا ناوه لا بکریته وه و به ربه سته کانیان نه به رده م هه ئبگیریته.

ژنانی کوردستان که متوانا نین، وه لئ که مده رفه تن و ئاسته نگی زۆریان له پیشدا دانراوه که رینگه ی به شداریکردنی پراکتیکیان له هه موو بواره کانی ژیاندا لئ ده گریت. ژنان بۆ خۆیان پیویسته خه بات بکه ن و تیبکۆشن بۆ لادانی به ربه سته کان و هه نگاو بۆ پیشه وه بنین، به لام بۆ کورنکردنه وه ی رینگا پیویسته هاوکار و هاو خه باتیان له لایه ن پیاوانیشه وه هه بیته. پیاوانی کورد به نه نقه ست ژن ناچه وسینه وه، به لکه سیسته میک له سه رووی نه وانه وه کارایه و تیروانینیکی به ره مهیناوه که له نرخه مروقیایه تی ژنان و پیاوانی داگرتووه، نه ویش سیسته می بیرکردنه وه ی باوکسالارییه. گومان له وه دا نییه که کۆیله و خاوه نکۆیله هه ردوویکیان نااسایین، چه وساووه و چه وسینه ر هه ردوویکیان پله ی مروقیایه تییان داشکاوه. بۆ ئاساییکردنه وه ی نه و دۆخه و هاوسه ننگکردنه وه ی، پیویسته ئافره ت و پیاو، وه ک یه ک تامه زرو ی دادپه روهری بن، وه ک یه ک بۆ ئاساییکردنه وه ی نااساییه کان تیبکۆشن.

له دوا ی راپه رینه وه تا نه مرۆ تیبکۆشان به رده وام بووه و ژنانی کوردستان ده سته وتیان له م بواره دا هه بووه، وه لئ نه م کۆمه لگه یه ی ئیمه بۆ نه وه ی میژوویه کی شایسته به پیوه نازین هه بیته، سه دان هه نگاوی تری ماوه بینیت و گهر هه موومان و به هه موو توانایه کمانه وه و به وپه ری به رپرسیاریتی و هه سته له خۆبووردووییه وه بۆ نه م مه به سته تیبکۆشین، هیشتاش سالانیکی ده وی بۆ نه وه ی نه نجای نه م تیبکۆشانه بیینین و ئامانجه کانی نه و خه باته بیینین.

به مه به سته گه یاندنی ده نگ و داواکانی ژنانی کوردستان و روونکردنه وه ی پیویستییه کانی نه م قوناغه سه باره ت به به شداریکردنی ئافره تان و لاوانی کوردستان له ناوه نده کانی بریاردا به تایبه تی و کاراکردنه وه یان له هه موو بواره کانی ناو کۆمه لگه دا، له دیداریکی تایبه تدا له 19 ی دیسه مبه ری 2004 له گه ل به ریز کاک مه سعود بارزانی سه روکی پدک نه و بابه تانه ی سه ره وه وروژینرا و گفتوگۆیه کی به ره هه مداری لئ که وته وه. دیاره له دیداره که دا که 45 خوله کی خایاند گفتوگۆ

له سه ر پرسی هه ئبژاردن، چاره نووسی کورد و که رکوکیش کرا، به لام ئیره دا به پیویستم زانی نه و به شه ی گفتوگۆکه که په یوه ندی به ته وه ری کیشه ی ژن هه بوو تیشکی بجه مه سه ر.

به ریز بارزانی زۆر به هیمنییبه وه گویی له بۆچوون و په خنه و داوا و پیشنیاره کان گرت. بۆچوونه کان بریتی بوون له هه ئسه نگاندنیکی چر و کۆنکریتی بارودۆخی ئافره تانی کوردستان، په خنه کان بریتی بوون له ئاماژهدان به و که موکوپییانه ی که له ناو داموده زگاگان و حکومه ت و حزبه کاندایه یه سه باره ت به که می ریزه ی ژن و ناکارایی ئافره ت له ناویاندا، داواکارییه کانیش به تایبه ت له هه نووکه دا نه وه بوو که ده رفه ت بدری به ژنان به شداری کارایان هه بیته له هه موو بواره کانی ژبانی کۆمه لایه تی، سیاسی، ئابووری و کلتوویدا و، به تایبه ت ریزه یان له ناوه نده کانی بریاراندا کاریگه ر بیته. به ریزه مه سعود بارزانی وه لامیکی چر و پر، کورت و کۆنکریتی دایه وه.

" له لای من ئافره تی کورد موقه ده سه. به حه قیقه ت ئافره تی کورد زۆر موقه ده سه و نه مه به وه پهری باوه ره وه ده ئیم نه ک ته نها وه ک قسه یه ک" به م ده ستپیکه کاریگه ره هاته گۆ و به بایه خه وه له پۆلی ژنی کورد له شۆرشه کانی رزگاریخوازی که ئی کورد دووا و، پۆلی نه وانی به رزه ه ئسه نگاند و سه باره ت به وه ش گووتی:

" نه که رچی پیاوان له شۆرشدا به شدار بوون و نه وان له سه نگه ردا بوون و شه ریان کردووه، به لام پۆلی ئافره تان نه بووایه قه ت نه یانده توانی خه بات بکه ن. پۆلی ئافره ته کان نه گه ر له وان زیاتر نه بووی، که متر نه بووه. بۆیه من شانازی به ئافره تانی کوردستانه وه ده که م، به راستی زۆر قوربانیان داوه بۆ کوردستان و شۆرشه کانی کوردستان"

له وه لامی نه و په خنه یه ی که ئاراسته ی به ریزیانم کرد که سه رکردایه تی پدک وه ک هه موو حیزبه کانی تری کوردستان له پیاو پینکاتهووه و ژن له و ناوه نده دا بزهر، بارزانی ئاماژه ی به وه دا له ناو سه رکردایه تی پدک دا هیچ نه بیته یه ک ئافره ت

هه بووه، به لام دانیشی به وهدا نا که نه وه که موکورییه که و پیویسته کاری بو بکری، به لام پییشی وابوو که ژنان بو خوشیان له و بوارهدا که مته رخه من و کاریان بو نه کردوو.

"من پشتیوانی له نافرەتانی کوردستان ده که م، به لام گرنگه نه وانیش بو خویان بو به ده ستهینانی مافه کانی خویان شه پر بکه ن. بینه مه دیدان، کار بکه ن بو گه شه پیدانی خویان، نه گه ر وا نه بی ناتوانن مافه کانی خویان ده سته به ر بکه ن. با ریکخواوه کانی ژنان ته نها کاری پوتینی ریکخواوه یی نه که ن، با کاری گرنگ و دیار بکه ن، بوچی سبه ییخ ده یان هه زار ژن نارژیننه سه ر جاده کان بو داواکردنی نه و مافانه و ناچارمان بکه ن داواکانیان جیبه جی بکه یی؟"

پیویسته وهک چون ره خنه ده گرین، نه و ره خنانه شمان قبول بیت که لیمان ده گیردریت. راسته ریکخواوه کانی ژنان و نافرەتان و نه وانی دی به تایبه تی له دواي راپه رینه وه کار و پروژەیان هه بووه، به لام چونکه خاوه نی به رنامه و ستراتیژییه کی هاوبهش نه بونه و هه میسه له مەلانیکانی نیوان حیزبه کاندای ته ره ف بوونه، بزوتنه وهی ژنانی کوردستان نه ییتوانیوه نه و نامانجه بییکی که بزوتنه وه یه کی ناسایی ژنان پیویست بوو بیییک.

له ناماریکدا که ماوه یه ک پیش نیستا له یه کیکی له رۆژنامه کانی ژنان خویاندا بلاوکرابوووه ده رکه وتبوو 70% نه نداهه کانی ریکخواوه کانی ژنان نازانن بخویننه وه و بنووسن، واته نه خوینده وارن. زور ره وایه نه و ره خنه یه مان هه بیت و بپرسین بوچی ریکخواوه کانی ژنان هیج نه بیت خولی نه هیشتنی نه خوینده وارییان بو نه نداهه کانی خویان نه کردۆته وه؟ نه وه سانترین پروگرام بوو، نه و توانا کارییه مادییه شیان له به رده ستدا بووه که بو نه رکیکی له و جوړه به کاربه یندریت. که نه کراوه، نه وه که مایه سییه و به رپرسیاریتیشی ده که ویتته نه ستوی ریکخواوه کانی ژنان خویان.

له گفتوگۆیه کدا سه بارهت به گهفتی نه خویندهواری به گشتی و چوئیتی چاره سه رکردنی نه م کیشه یه، هه مان پوژ له دیداری سه روک وه زیرانی حکومه تی هه ریعی کوردستاندا به ریز نیچیرقان بارزانی ئاماژه ی به پروژه یه کی بایه خدار کرد. له و پروژه یه دا 88000 کهس به ژن و پیاوه وه به شداری خولی نه هیشتنی نه خویندهواری ده بن. نه م پروژه یه هه ردوو پاریزگای دهوک و هه وئیر ده گریتته وه. له و ده قه رانه دا به پیی نه و ئاماره ی به ریزی 35% ی خه ئک نه خوینده وارن و 20% ی نه وانه ئافره تن. بیگومان که باس له به مه ده نیکردنی کۆمه ئگه ده که ینه وه، نه لف و بیی نه م پرۆسه یه نه وه یه که نه خوینده وار له کۆمه ئگه که تدا نه ماییت، بۆیه کارکردن بۆ نه هیشتنی نه خویندهری بناغه یه کی دروست و هه ئگاویکی عه قلائییه و به و هیوایه ی نه م پروژه یه به گشتی بکری و هه موو کوردستان بگریته وه.

---

¹ تکایه هه ر پوژنامه یه ک له کوردستان نه م بابه ته وه رده گریت، پییش بلاوکردنه وه ی پرس به خۆم یان سایتی ژنامه بکات به م ئه دره سانه:

www.jinname.org
info@jinname.org